

โรคไตเรื้อรัง (Chronic Kidney Disease:CKD)

ตอนที่ 1 โรคไต ใครเสี่ยง !!!!

ไต เป็นหนึ่งในอวัยวะสำคัญในร่างกายมนุษย์ ทำหน้าที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ การขับของเสียและสารพิษออกมามากับปัสสาวะ ช่วยในการรักษาสมดุลของน้ำและเกลือแร่ในร่างกาย สร้างฮอร์โมนที่สำคัญต่อการควบคุมความดันโลหิต และการสร้างเม็ดเลือดแดง ช่วยในการสร้างวิตามินดีทำให้กระดูกแข็งแรง เป็นต้น โดยปกติไตจะเสื่อมสภาพตามวัยอย่างช้าๆ ในอัตราร้อยละ 1 ต่อปี ไม่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย แต่ในผู้ที่มีโรคไตเรื้อรังจะมีการเสื่อมของไตเร็วกว่าปกติ จึงส่งผลกระทบต่อร่างกายมากกว่า ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังมีโอกาสป่วยด้วยโรคหัวใจและหลอดเลือดสูงกว่าคนทั่วไป 30 เท่า

สถานการณ์โรคไตในประเทศไทย

ปัจจุบันรัฐสูญเสียงบประมาณกว่า “6 พันล้านบาท” ต่อปี ในการบำบัดทดแทนไต ซึ่งสูงกว่ามูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิ ชั้น 1 ของประเทศไทย ในปี 2558 ถึง 12 เท่า และทำให้เสียโอกาสในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก

ปี 2558 กระทรวงสาธารณสุข พบว่า คนไทยป่วยเป็นโรคไตเรื้อรังร้อยละ 17.6 ของประชากร หรือประมาณ 8 ล้านคน ครั้งหนึ่งในจำนวนนี้ เป็นโรคไตเรื้อรังระยะที่ 3-4 ที่ใกล้จะต้องล้างไตหรือระยะที่ 5 ปัจจุบันมีคนต้องล้างไต 200,000 คน แต่ละปีมีคนต้องล้างไตรายใหม่ ประมาณ 7,000-8,000 คน ต้องใช้งบประมาณในการล้างไต ปีละ 250,000 บาทต่อคน เป็นงบประมาณหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ 5,247 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายนี้ยังไม่รวมถึงการสูญเสียรายได้ที่เกิดตามมาและค่าใช้จ่ายทางอ้อมอื่นที่เป็นภาระของผู้ป่วยและครอบครัว

ในปี 2559 พบว่าค่าใช้จ่ายจากงบประมาณหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพิ่มเป็น 6,318 ล้านบาท หากรวมกับงบประมาณในสิทธิ์ประกันสังคมและข้าราชการแล้ว คิดเป็นค่าใช้จ่ายถึง 10,000 ล้านบาทเลยทีเดียว

สาเหตุของโรคไตเรื้อรัง

โรคไตเรื้อรังหมายถึง การมีความผิดปกติทางโครงสร้างหรือการทำงานของไตลงอย่างต่อเนื่องนานกว่า 3 เดือน เกิดจากหลายสาเหตุ เช่น มีความผิดปกติของไตและระบบทางเดินปัสสาวะตั้งแต่กำเนิด โรคทางพันธุกรรม ผลข้างเคียงจากการใช้ยาบางประเภท เนื้องอกในไต นิ่วในระบบทางเดินปัสสาวะ เป็นต้น แต่ที่พบบ่อยที่สุดเกิดจากรโรคเรื้อรัง ได้แก่ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง

การแบ่งระยะของโรคไตเรื้อรัง

แบ่งระยะของโรคไตเรื้อรังเพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษาและการให้คำแนะนำในการปฏิบัติตน โดยแบ่งตามความรุนแรงเป็น 5 ระยะ

ระยะที่ 1 เริ่มตรวจพบความผิดปกติของไต เช่น ตรวจพบตะกอนในปัสสาวะ

ระยะที่ 2 ไตเรื้อรังระยะเริ่มต้น พบการทำงานของไตเหลือร้อยละ 60 – 90 ของคนปกติ

ระยะที่ 3 ไตเรื้อรังระดับปานกลาง พบการทำงานของไตเหลือร้อยละ 30 - 60 ของคนปกติ เป็นระยะที่เริ่มปรากฏอาการผิดปกติจากการคั่งของน้ำและของเสีย

ระยะที่ 4 ไตเรื้อรังเป็นมาก พบการทำงานของไตเหลือร้อยละ 15 - 30 ของคนปกติ

ระยะที่ 5 ไตวาย พบการทำงานของไตเหลือน้อยกว่าร้อยละ 15 ของคนปกติ

ใครเสี่ยง?

ผู้ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดโรคไตเรื้อรังได้แก่

- ผู้ที่มีโรคประจำตัว โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคแพ้ภูมิตนเอง (autoimmune diseases) โรคหัวใจและหลอดเลือด (cardiovascular disease) โรคเก๊าท์ (gout) หรือระดับกรดยูริกในเลือดสูง
- โรคติดเชื้อในระบบต่างๆ (systemic infection) ที่อาจก่อให้เกิดโรคไต โรคติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะส่วนบนซ้ำหลายครั้ง
- อายุมากกว่า 60 ปี
- รับประทานแก้ปวดกลุ่ม NSAIDs หรือสารที่มีผลกระทบต่อไต (nephrotoxic agents) เป็นประจำ
- โรคหรือความผิดปกติของทางเดินปัสสาวะ เช่น มีมวลเนื้อไต (renal mass) ลดลงหรือมีไตข้างเดียวทั้งที่เป็นมาแต่กำเนิดหรือเป็นในภายหลัง ตรวจพบถุงน้ำในไตมากกว่า 3 ตำแหน่งขึ้นไป มีประวัติโรคไตเรื้อรังในครอบครัว นีวในระบบทางเดินปัสสาวะ

ขอขอบคุณ

1. เอกสารสื่อประชาสัมพันธ์ จัดทำโดย สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข เผยแพร่ทาง

www.thaincd.com

2. เอกสารสื่อประชาสัมพันธ์ “โรคไต ภัยร้ายใกล้ตัว” จัดทำโดย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข เผยแพร่ทาง

www.boe.moph.go.th